

om Selveier-Bønder og de dem forundte Fordele, der tillægges en Selvejerbonde Ret til uden Hensyn til Tvangsarvereglerne at bestemme, hvem af hans Livsarvinger Gaarden med tilhørende Besætning skal tilfalde, og til hvilken Pris Overtagelsen kan ske. Bestemmelsen er suppleret og paa forskellige Punkter udvidet ved Fr. af 22. November 1837, og begge Forordninger blev opretholdt ved Arveforordningens § 26; men samtidig blev det fastsat, at naar en Selvejerbonde har testeret over sin Ejendom i Overensstemmelse med de anførte Bestemmelser, kan han ikke disponere over mere end en Ottendedel af sin øvrige Formue, saaledes som denne bliver efter den Værdi, der i Testamentet er sat paa Gaarden, og der indførtes visse særlige Bestemmelser om Ægtefællers arveretlige Stilling. I Henhold til Plakat af 17. Marts 1847 kan der endvidere meddeles Konfirmation paa testamentariske Bestemmelser om, at Gaarden efter Gaardarvingens Død skal tilfalde hans Ægtefælle, og Omraadet for Forordningerne af 1769 og 1837 blev yderligere udvidet, saaledes at det omfatter alle Ejendomme over 1 Tønde Hartkorn, som ikke er Sædegaarde. Bestemmelserne er senere gjort anvendelige paa Statshusmandsbrug og visse andre mindre Ejendomme, jfr. § 22 i Lov Nr. 39 af 24. Marts 1899 og Lov Nr. 101 af 22. April 1904 begge om Tilvejebringelse af Jordlodder for Landarbejdere, § 23 i Lov Nr. 94 af 30. April 1909, Lov Nr. 127 af 13. Juni 1914, Lov Nr. 323 af 22. Juni 1917 og Lov Nr. 81 af 29. Marts 1924 om Oprettelse af Husmandsbrug, § 12 i Lov Nr. 557 af 4. Oktober 1919 om Vilkaar for Bortsalg af Jord i offentlig Eje, § 30 i Lov Nr. 163 af 14. Maj 1934 om Oprettelse og Udvidelse af mindre Landbrug, herunder Gartnerier og Havebrug samt Tildeling af Byggepladser og Havelodder og § 32 i Lov Nr. 150 af 29. Marts 1943 om Oprettelse af mindre Landbrug m. v.

I Henhold til Arveforordningens § 27, Pkt. 2 er der tillagt Ejeren af en Sædegaard en udvidet Testationsret, idet han kan disponere over sit halve Bo til Fordel for den af sine Livsarvinger, som han vil tillægges Sædegaarden; men benytter han sig af denne Ret, kan han kun disponere over en Fjerdedel af sin øvrige Formue til Fordel for andre, og disse Regler er ved Lov Nr. 564 af 4. Oktober 1919 udvidet til ogsaa at gælde de af Majoraterne opstaaede Skovejendomme.

Endelig er i Henhold til § 62 i Lov Nr. 258 af 28. Juni 1920 Fr. af 18. Juni 1777 med senere Ændringer stadig gældende

i Sønderjylland. Forordningen hjemler en særlig legal Arvefølge med Hensyn til Bøndergaarde i Geest-Distrikterne. Ved Ejers Død tilfalder Ejendommen udelt en enkelt af Arvingerne, der er pligtig at udløse de andre Arvinger efter den saakaldte Broder- og Søstertakst, hvorved forstaaes en af særlige Taksatorer foretaget moderat Vurdering, ved hvilken der navnlig tages Hensyn til, hvad Gaarden antages at kunne bære. Den længstlevende Ægtefælle har ingen Arveret til Gaarden, men en begrænset Adgang til at forblive hensiddende med den en vis Tid, der er forskellig, eftersom det er Manden eller Hustruen, der er den efterlevende. Arveladeren har dog Adgang til at træffe afvigende Bestemmelser gennem Testamentene.

Kommissionen har som anført i Indledningen til Bemærkningerne til Lovforslaget udarbejdet en Række særlige Regler om Arv med Hensyn til Landejendomme. Bestemmelserne, der findes i Udkastets Kapitel 17, er tænkt som en Afløsning af de hidtil gældende Regler om dette Emne. Justitsministeriet har forelagt Udkastet for Landbrugsministeriet, der har indhentet Udtalelser fra Dansk Skovforening, Majoratsforeningen og Foreningen af Skov- og Landejendomsbesiddere i Danmark, De samvirkende Landboforeninger og De samvirkende danske Husmandsforeninger. Af disse Organisationer har de samvirkende Landboforeninger bestemt modsat sig, at Udkastets Regler om Landejendomme gennemføres, og Foreningerne mener, at de gældende arveretlige Regler for Landbrugsejendomme saavel som den Praksis, der gennem Aarene er udviklet med Hensyn til Overdragelse i levende Live, bør opretholdes, idet der derigennem antages at være skabt den bedst mulige Sikring for Bevarelse af Slægtshjemmene. Husmandsforeningerne giver ogsaa Udtryk for visse Betænkeligheder med Hensyn til de Konsekvenser, der kan følge med Udkastets Gennemførelse, og de to andre Organisationer har fremsat adskillige kritiske Bemærkninger til Udkastets enkelte Bestemmelser.

Efter Forslaget er den frie Testationsret forøget til Halvdelen, og der vil saaledes efter de almindelige Testationsregler være aabnet Testator Adgang til at tillægges en Livsarving foruden hans Tvangsarv Halvdelen af den efterladte Formue, og allerede ad denne Vej vil der i mange Tilfælde være Mulighed for at tillægges en enkelt Arving en fast Ejendom. I det praktiske Liv har der iøvrigt i vid Udstrækning været Tilbøjelighed til at løse